

วารสารหน้าจั่ว...ฉบับประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรมและสถาปัตยกรรมไทย

เกิดจากความคิดริเริ่มของอาจารย์รุ่นใหม่ในภาควิชาศิลปสถาปัตยกรรมที่ใช้ความอุดมสาหะในการสร้างสรรค์ความและสร้างสรรค์ใน การติดตามและจัดรูปเล่มจนปราภูดังที่เห็น ผู้เขียนและภาควิชาขอเชิญชวนอาจารย์และขอขอบคุณมา ณ ที่นี่

วารสารหน้าจั่ว ฉบับพิเศษ เริ่มต้นปีพุทธศักราชใหม่ ๒๕๔๗ เปิดตัวด้วยบทความที่เสนอความหลากหลายทางความคิด สมดังความหลากหลายของศิลปะและสถาปัตยกรรมที่พบในประเทศไทย บทความทางประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมประกอบด้วยเรื่องที่ว่าด้วยประสาทพิมพ์ของต่างของชุมชน เจติยะ-คุตุของอินเดีย การศึกษาฐานแบบสถาปัตยกรรมสมัยสุโขทัย พระอุโบสถและวิหารสมัยอยุธยา ข้อคิดจากวัดกุฎีจวาก อยุธยา และเจ้าของพม่าในพม่าตอนบน ที่เขียนโดยนักประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมรุ่นอาวุโสอย่าง ศาสตราจารย์สันติ เล็กสุขุม และรองศาสตราจารย์อนุวิทย์ เจริญศุภกุล จนถึงรุ่นกลาง อย่าง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปาริสุทธิ์ เลิศศชาติ และรุ่นเล็ก เช่น นายวิโรจน์ ชีวาสุขถาวร นายจุ่มพล เพิ่มแสงสุวรรณ และผู้เขียนเอง นอกจากนั้นวารสารยังประกอบด้วยบทสัมภาษณ์ ศิลปินแห่งชาติ ดร. ประเวศ ลิมป์รังษี ว่าด้วยเรื่องการเรียนและการออกแบบสถาปัตยกรรมไทยของอาจารย์ และบทความเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ของสถาปนิกรุ่นใหม่อย่าง อาจารย์ พินัย สิริเกียรติกุล ที่พิจารณาทางเอกสารลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยจากปรากฏการณ์ของแสงและเงา ผู้อ่านจะได้เห็นความคิดทางด้านประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมและสถาปัตยกรรมไทย อย่างน้อยของคน ๒ วัย ของนักประวัติศาสตร์และสถาปนิก รุ่นอาวุโส และรุ่นเยาว์ ว่าได้เปลี่ยนแปลงอย่างไรและกำลังจะเป็นไปในทิศทางใด

วารสารหน้าจั่วฉบับพิเศษ เป็นการเปิดโอกาสให้นักประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรม และ สถาปนิกสถาปัตยกรรมไทยรุ่นใหม่ได้เผยแพร่องาน เช่น ผลงานวิทยานิพนธ์ ออกแบบสถาปัตยกรรม ของสาธารณะ วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทของสาขาวิชาประวัติ-

ศาสตร์สถาปัตยกรรมและสถาปัตยกรรมไทย ของภาควิชาศิลปสถาปัตยกรรม ส่วนใหญ่มีคุณค่าต่อวงการวิชาการ และใช้ความเพียรพยายามสูงเป็นเวลาหลายปีกว่าจะเสร็จสมบูรณ์ วารสารหน้าจั่วฉบับพิเศษยังเป็นการกระตุนความสนใจคนรุ่นใหม่ให้หันมาสนใจองค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมไทย ท่ามกลางกระแสการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ และโลกของการสื่อสารแบบรัมเมด ที่วิชาทางด้านประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมไทยถูกมองว่าล้าหลัง และเป็นการเดินทางกรุงแสงโลก

ผู้เขียนรู้สึกสะเทือนใจจากบทสัมภาษณ์ ดร. ประเวศ ลิมป์รังษี ในคราวที่ท่านขอฝากตัวเป็นศิษย์เรียนวิชาสถาปัตยกรรมไทย อาจารย์พระพรหมพิจิตรกล่าวว่า

...เรอเกิดชาไปแล้ว....เค้าเลิกกันหมดแล้ว....

เรอเรียนไปก็ไม่ได้อะไรหรอก....นอกจากความทุกข์นี้เป็นคำพูดของพระพรหมพิจิตรเมื่อกว่าห้าสิบปีที่แล้ว ประหนึ่งว่าสถาปัตยกรรมไทยแบบประเพณีกำลังจะสูญเสีย แต่ก็อดคิดไม่ได้ว่า คนรุ่นใหม่จะสืบท่องความรู้ที่มีมาแต่ในอดีตไม่ได้เชียวหรือ เพราะแม้แต่ความรู้ที่อยู่ในลึกลับของเมริการะและยุโรป เรายังข้ามไปศึกษามาได้ แต่ของใกล้ตัวจะทำไม่ได้หรือ? แต่อุ่งใจก็ตาม ก็เข้าใจว่า การศึกษาด้านประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมไทย เช่นในอดีต ได้รับความสนใจน้อย เพราะการศึกษาต้องใช้ความเพียรพยายาม เวลา และมีความอุดมสาหะสูง แต่กลับได้รับผลตอบแทนน้อย เนื่องจากไม่มีผู้สนับสนุน นอกจากความรักและศรัทธาในงานที่ทำแล้ว คงไม่มีแรงอย่างอื่นที่มีกำลังมากพอที่จะสามารถหนุนนำรั้งให้ยังคงปฏิบัติหน้าที่ของตนสืบต่อไปได้

เพราะฉะนั้นการกระตุนให้คนรุ่นใหม่เกิดความรักความศรัทธา และความอยากรู้อย่างเห็น ในสาขาวิชาประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมไทย คงจะเป็นหนทางหลักทางเดียวที่มั่นคงที่จะสามารถสืบท่องและรักษาดังล่าสุดต่อไปได้ แต่ขณะเดียวกันน่าจะเป็นการปรับความรู้สึกใหม่ให้เข้ากับยุคสมัย เป็นการประสานระหว่างเก่าและใหม่ ให้คน ๒ วัยสื่อสารกันได้และรู้เรื่อง เทื่องอันวัฒนธรรมที่ไม่มีการหยุดนิ่ง มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา แล้วคิดว่า เราจะได้คนรุ่นใหม่ที่รักสาขาวิชาประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมไทย ที่ไม่ใช่แต่ กาย และ ปาก แต่ได้ใจของเชา มาด้วย

โขติมา จตุรวงศ์
๙ มกราคม ๒๕๔๗